

ATODIAD C

DANGOSYDDION DARBODUS AR GYFER AWDURDOD TÂN GOGLEDD CYMRU

1. Y costau cyfalaf gwirioneddol yn 2003-2004 a'r amcangyfrifon o wariant cyfalaf ar gyfer y flwyddyn bresennol a'r blynyddoedd i ddod a argymhellir i'w cymeradwyo yw:

2003/04 £'000	2004/05 £'000	2005/06 £'000	2006/07 £'000	2007/08 £'000
Gwirioneddol 958	Terfynol 3,432	Amcangyfrif 2,483	Amcangyfrif 2,537	Amcangyfrif 2,934

2. Amcangyfrifon o ran cymhareb costau cyllido i wariant net ar gyfer y flwyddyn bresennol a'r blynyddoedd i ddod, a'r ffigurau gwirioneddol ar gyfer 2003-2004 yw:

2003/04 Gwirioneddol	2004/05 Terfynol	2005/06 Amcangyfrif	2006/07 Amcangyfrif	2007/08 Amcangyfrif
1.88%	1.23%	2.67%	3.50%	4.37%

Mae'r amcangyfrifon o gostau cyllido yn cynnwys ymrwymadau presennol a'r cynigion yn yr adroddiad hwn o'r gyllideb.

3. Yr amcangyfrifon o'r cyllid cyfalaf diwedd flwyddyn ar gyfer yr awdurdod ar gyfer y flwyddyn bresennol a'r blynyddoedd i ddod â'r gofynion cyllido cyfalaf ar 31 Mawrth 2004 yw:

31/03/04 £'000	31/03/05 £'000	31/03/06 £'000	31/03/07 £'000	31/03/08 £'000
Gwirioneddol 3,995	Terfynol 7,232	Amcangyfrif 9,335	Amcangyfrif 11,316	Amcangyfrif 13,475

4. Mae'r gofynion cyllido cyfalaf yn mesur angen sylfaenol yr awdurdod i fenthycu ar gyfer diben cyfalaf. Yn unol ag arfer proffesiynol gorau, nid yw Awdurdod Tân Gogledd Cymru'n cysylltu benthycu gydag eitemau arbennig na mathau o wariant. Mae yr Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer ar Reoli'r Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus. Ar unrhyw gyfnod mae gan Awdurdod Tân Gogledd Cymru, sawl llif arian, rhai positif a negyddol, ac mae'n rheoli ei safle ariannol yn nhermau benthyciadau a buddsoddiadau yn unol â'i strategaeth a'r arferion rheoli trysorlys a gymeradwywyd. O ran rheoli arian o ddydd i ddydd, ni ellir gwahaniaethu rhwng arian refeniw ac arian cyfalaf. Mae benthycu allanol yn digwydd o ganlyniad i holl ddeliadau ariannol yr awdurdod ac nid yn unig y rhai sy'n codi o wariant cyfalaf. I'r gwrthwyneb, mae'r gofynion cyllido cyfalaf yn adlewyrchu angen sylfaenol yr awdurdod i fenthycu at ddiben cyfalaf.

5. Mae Cod Darbodus CIPFA ar gyfer Cyllid Cyfalaf mewn Awdurdodau Lleol yn cynnwys y canlynol fel prif ddangosydd ar gyfer bod yn ddarbodus:

“Er mwyn sicrhau mai at ddiben cyfalaf yn unig y bydd y benthycu gwirioneddol yn y tymor canolig, dylai'r awdurdod lleol sicrhau na fydd y benthycu allanol, ac eithrio yn y tymor byr, yn fwy na chyfanswm y gofynion cyllido cyfalaf yn y flwyddyn flaenorol yn cynnwys yr amcangyfrifon o unrhyw ofynion cyllido cyfalaf ychwanegol ar gyfer y flwyddyn bresennol a'r ddwy flynedd ariannol yn dilyn.”

Dywed y Trysorydd na chafodd yr awdurdod unrhyw anhawster i gwrdd â'r gofynion hyn yn 2003-2004, ac ni ragwelir unrhyw anawsterau ar gyfer y flwyddyn bresennol na'r blynyddoedd i ddod. Mae'r farn hon yn cymryd i ystyriaeth ymrwymadau presennol, cynlluniau presennol a'r cynigion yn yr adroddiad hwn o'r gyllideb.

6. O ran ei ddyled allanol, argymhellir bod yr Awdurdod Tân yn cymeradwyo dilyn y terfynau awdurdodedig canlynol ar gyfer cyfanswm gros buddsoddiadau allanol ar gyfer y tair blynedd ariannol nesaf, a'u bod yn cytuno ar y terfyn y cytunwyd arno'n flaenorol ar gyfer y flwyddyn

bresennol gan nad oes angen newid hyn. Mae'r terfynau hyn yn adnabod benthycia ar wahân i rwymedigaethau tymor hir fel lesioedd ariannol. Gofynnir i'r Awdurdod Tân gymeradwyo'r terfynau hyn ac i ddirprwyo awdurdod i'r Trysorydd, o fewn y cyfanswm terfynau ar gyfer unrhyw un flwyddyn, i symud rhwng y terfynau unigol y cytunwyd arnynt ar gyfer benthycia a rhwymedigaethau tymor hir eraill, yn unol â gwerthuso opsiynau a gwerth gorau am arian ar gyfer yr awdurdod. Bydd unrhyw newidiadau o'r fath yn cael eu hadrodd i'r Awdurdod Tân yn ei gyfarfod nesaf yn dilyn y newid.

	Terfyn Awdurdodedig ar gyfer Dyled Allanol			
	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
	£'000	£'000	£'000	£'000
Benthycia	11,635	13,790	15,271	17,430

- Mae'r Trysorydd yn nodi bod y terfynau awdurdodedig hyn yn gyson gydag ymrwymidiadau presennol yr awdurdod, ei gynlluniau presennol a'r cynigion yn yr adroddiad hwn o'r gyllideb ar gyfer gwariant a chyllido cyfalaf, a gyda'i ddatganiad polisi a'i ymarferion rheoli'r trysorlys a gymeradwywyd. Mae'r Trysorydd yn cadarnhau eu bod yn seiliedig ar yr amcangyfrif o'r hyn sy'n debygol ac yn ddarbodus ond nid y senario waethaf, gyda sgôp yn uwch na hyn ar gyfer rheoli gweithredol, er enghraifft symudiadau arian anghyffredin. Mae strategaethau dadansoddi risg a rheoli risg wedi'u hystyried; yn ogystal â chynlluniau ar gyfer gwariant cyfalaf, amcangyfrifon o'r gofynion o ran cyllido cyfalaf ac amcangyfrifon o ofynion llif arian ar gyfer yr holl ddibenion.
- Hefyd gofynnir i'r Awdurdod Tân gymeradwyo'r ffin weithredol ganlynol ar gyfer dyled allanol ar gyfer yr un cyfnod. Mae'r ffin weithredol arfaethedig ar gyfer dyled allanol yn seiliedig ar yr un amcangyfrifon â'r terfynau awdurdodedig ond mae'n adlewyrchu'n uniongyrchol ar amcangyfrif y Trysorydd o'r hyn sy'n debygol ac yn ddarbodus ond nid y senario waethaf, gyda sgôp yn uwch na hyn wedi'i gynnwys o fewn y terfyn awdurdodedig i ganiatáu am symudiadau arian anghyffredin, ac mae'n cyfateb i'r uchafswm o ran dyled allanol a ragwelir gan yr amcangyfrif hwn. Mae'r ffin weithredol yn cynrychioli canllaw rheoli allweddol ar gyfer monitro yn ystod y flwyddyn gan y Trysorydd. O fewn y ffin weithredol, mae ffigurau ar gyfer benthycia a rhwymedigaethau tymor hir eraill, mewn dull tebyg i'r terfyn awdurdodedig. Bydd unrhyw newidiadau o'r fath yn cael eu hadrodd i'r Awdurdod Tân yn ei gyfarfod nesaf yn dilyn y newid

	Ffin Weithredol ar gyfer Dyled Allanol			
	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
	£'000	£'000	£'000	£'000
Benthycia	10,689	11,790	13,271	15,430

- Dyled allanol wirioneddol yr Awdurdod Tân ar 31 Mawrth 2004 oedd £3,963,428. Dylid nodi nad yw'n bosibl i'r ddyled allanol wirioneddol gael ei chymharu'n uniongyrchol i'r terfyn awdurdodedig a'r ffin weithredol, gan fod y ddyled allanol yn adlewyrchu'r sefyllfa ar un adeg.
- Wrth benderfynu ar yr adroddiad hwn o'r gyllideb, gofynnir i'r Awdurdod Tân nodi mai'r terfyn awdurdodedig a bennir ar gyfer 2005-2006 (gweler paragraff 6 uchod) fydd y terfyn statudol a benderfynir dan adran 3(1) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003.
- Yr amcangyfrif o effaith raddol o ran y penderfyniadau buddsoddi cyfalaf arfaethedig yn yr adroddiad hwn o'r gyllideb, uwchlaw penderfyniadau buddsoddi cyfalaf sydd wedi'u gwneud yn flaenorol gan yr Awdurdod Tân yw:

Cynnydd Gwirioneddol yn y cyfraniad gan y Cynghorau Cyfansoddol

2005/06	2006/07	2007/08
£60,843	£481,513	£856,370

- Wrth ystyried ei raglen ar gyfer buddsoddiadau cyfalaf, mae'n ofynnol i'r Awdurdod Tân o fewn ei God Darbodus roi ystyriaeth i:

- a yw'n fforddiadwy, e.e. goblygiadau o ran y cyfraniadau gan y Cynghorau Cyfansoddol
- yr angen i fod yn ddarbodus ac yn gynaliadwy, e.e. goblygiadau o ran benthyca allanol
- gwerth am arian, e.e. gwerthuso opsiwn
- rheoli asedau, e.e. cynllunio rheoli asedau
- amcanion gwasanaeth, e.e. cynllunio strategol ar gyfer yr awdurdod
- ymarferoldeb, e.e. a ellir cyflawni'r blaen gynllun.

13. Ffactor allweddol o ran bod yn fforddiadwy yw effaith raddol cyfraniad y Cynghorau Cyfansoddol, a gallai'r Awdurdod Tân ystyried gwahanol opsiynau ar gyfer ei raglen fuddsoddi cyfalaf mewn perthynas â'u heffaith wahaniaethol ar y cyfraniadau.

Strategaeth Reoli'r Trysorlys a Chynllun Blynyddol Awdurdod Tân Gogledd Cymru ar gyfer 2005-2006

1. Cyflwyniad

Mabwysiadodd Awdurdod Tân Gogledd Cymru God Ymarfer Rheoli'r Trysorlys CIPFA (y cod) ar 15 Rhagfyr 2003. Mae'r cod yn rhoi fframwaith cyffredinol ar gyfer aelodau a swyddogion er mwyn lleihau'r risgiau sydd ynghlwm â'r swyddogaeth trysorlys. Mae'n ofynnol yn ôl y cod fod adroddiad ar y strategaeth am y flwyddyn sydd i ddod yn cael i gyflwyno i'r Awdurdod Tân. Mae'r strategaeth a nodir isod yn cydymffurfio gyda'r cod ac mae'n ei gyflwyno fel sy'n angenrheidiol.

2. Gorolwg

Mae'r strategaeth yn manylu ar weithgareddau tebygol staff Rheoli'r Trysorlys yn 2005-2006. Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sy'n gyfrifol am y swyddogaeth trysorlys ar ran Awdurdod Tân Gogledd Cymru fel rhan o gytundeb lefel gwasanaeth. Oherwydd y swm eithaf bychan o arian dros ben sydd gan yr Awdurdod Tân, mae ychydig o'r arian yn cael ei fuddsoddi yn enw Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy er mwyn symleiddio'r materion ac mae staff Rheoli'r Trysorlys yn cadw cofnodion manwl o'r buddsoddiadau. Mae Conwy wedi penodi Butlers fel cynghorwyr ar hyn ac mae'r strategaeth yn seiliedig ar eu rhagolygon o'r farchnad fel a amlinellir yn eu cyhoeddiadau amrywiol.

Bydd yr adroddiad o'r strategaeth yn cynnwys y meysydd canlynol:

- (i) Sefyllfa bresennol
- (ii) Terfynau benthycy yn 2005-2006
- (iii) Cyfraddau llog yn 2005-2006
- (iv) Strategaeth Fenthycy
- (v) Strategaeth Fuddsoddi/partïon eraill

(I) Sefyllfa Bresennol – 30 Tachwedd 2004

Benthycy Cyfradd Sefydlog	PWLB	£4,499,428
Benthycy Cyfradd Newidiol	PWLB	£964,000
Arian/Buddsoddiadau		£3,400,000

PWLB – Bwrdd Benthycy Gwaith Cyhoeddus, sydd erbyn hyn yn rhan o Swyddfa Rheoli Dyledion DU, sy'n darparu'r rhan fwyaf o gyllid cyfalaf awdurdodau lleol. Arian/Buddsoddiadau – Mae arian sy'n weddill yn cael ei fuddsoddi gan Gonwy ar y farchnad arian am lai na blwyddyn.

(ii) Terfynau o ran Benthycy 2005-2006

Yn unol ag adran 3(1) o'r Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 a'r Cod Darbodus mae'n ofynnol bod yr awdurdod yn cymeradwyo ac yn cyhoeddi tri therfyn i'r gwahanol fathau o fenthycy a wneir. Y therfyn cyntaf yw'r Gofyniad Cyllido Cyfalaf, mae hyn yn fesur o'r ddyled tymor hir sydd ei hangen i gefnogi rhaglen gyfalaf yr awdurdod. Mae'r Ffin Weithredol yn fesur o'r cyfanswm posibl o ran dyled allanol gan ganiatáu am amrywiadau yn y llif arian. Mae'r Terfyn Awdurdodedig yn amcangyfrif o'r uchafswm y gallai'r awdurdod ei fenthycy yn seiliedig ar asesiad o ofnyion gweithredol a risgiau allanol. Y terfynau ar gyfer 2005-2006 yw:

Gofyniad Cyllido Cyfalaf	£9,335,000
Ffin Weithredol	£11,790,000
Terfyn Benthycy Awdurdodedig	£13,790,000

Gyda dyfodiad y Cod Darbodus gwelir newid o ran terfynau a osodir o dan rhan 45 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989, gyda thri dangosydd darbodus newydd yn ymwneud â chyfradd llog. Argymhellir bod yr Awdurdod yn cymeradwyo'r terfynau canlynol:

	% Benthycia
Cyfradd Llog Sefydlog	55 - 90
Cyfradd Llog Newidiol	10 - 45

Argymhellir bod yr Awdurdod yn gosod terfyn uchaf ac isaf ar gyfer strwythur aeddfedu ei fenthyciadau cyfradd sefydlog:

	Terfyn Uchaf	Terfyn Isaf
Dan 12 Mis	30%	0%
12 Mis ac o fewn 24 Mis	30%	0%
24 Mis ac o fewn 5 mlynedd	50%	0%
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	75%	0%
10 mlynedd a mwy	90%	20%

(iii) **Cyfraddau Llog 2005-2006**

Mae'r rhagolygon o ran cyfradd llog ar gyfer 2005-2006 yn cael ei baratoi gan ymgynghorwyr rheoli'r trysorlys yr Awdurdod (Butlers). Fe'i ceir isod:

Blwyddyn	Diwedd Cyfnod	Cyfradd Sylfaenol	12 Mis Libor	10 mlynedd Gilt
2005	Mawrth	4.75	5.00	5.30
	Mehefin	4.75	4.80	5.20
	Medi	4.75	4.50	4.90
	Rhagfyr	4.50	4.30	4.70
2006	Mawrth	4.50	4.30	4.70

Dyma'r rhagolygon o ran yr economi a chyfraddau llog yn ôl Butlers.

Mae'r farchnad dai wedi dechrau arafu o'r diwedd a rhagwelir y bydd y prisiau yn gostwng ychydig yn hytrach na gostwng yn isel iawn. Mae Banc Lloedgr yn awgrymu bod y berthynas agos rhwng y cynnydd ym mhrisiau tai a twf gwariant wedi gostwng. Oherwydd hynny, efallai na fydd prisiau tai yn gostwng yn golygu gostyngiad sydyn yng ngwariant defnyddwyr. Efallai bod gan hydwythedd y farchnad lafur rhywbeth i wneud efo hyn. Y mae Butlers yn rhagweld y bydd twf GDP yn arafu a gallai hyn arwain at ostyngiad bach mewn cyfraddau llog.

(iv) **Strategaeth Fenthycia**

Mae'r senario a nodir uchod yn arwain at y strategaeth fenthycia ganlynol:

- benthycio arian ar gyfradd sefydlog cyn hwyred ag y bo modd yn y flwyddyn er mwyn manteisio ar y gostyngiad a ragwelir mewn cyfraddau llog.
- ystyried benthyciadau cyfradd amrywiol tymor byr os oes angen benthycio arian yn gynnar yn y flwyddyn gan ei bod yn debygol y bydd y cyfraddau hyn yn aros yn weddol isel.

(v) **Strategaeth Fuddsoddi/ Parffion eraill**

Gwneir yr holl fuddsoddiadau fel adneuo arian i fanciau, cymdeithasau adeiladu ac awdurdodau lleol. Bydd rhai benthyciadau'n digwydd trwy rai o gwmnïau brocer a ddefnyddir gan Gonwy a bydd eraill yn uniongyrchol gyda'r sefydliad. Ni fydd yr un buddsoddiad yn fwy na 364 diwrnod a fe'i gwneir yn unol â'r rhagolygon marchnad diweddaraf.

Cymeradwyodd yr Awdurdod Tân restr o gyd-bartiön ar 19 Gorffennaf 2004. Mae staff Rheoli'r Trysorlys yn monitro'r cyfraddau credyd y cyd-bartiön sydd wedi'u cymeradwyo. Mae cyd-barti yn cael ei ddileu o'r rhestr os yw ei gyfradd credyd yn gostwng. Ers yr adroddiad diwethaf, bu rhaid dileu un cyd-barti o'r rhestr. Isod, gwelir y rhestr ddiwygiedig o gyd-bartiön, mae'r cyd-bartiön i gyd wedi cael eu cymeradwyo gan yr Awdurdod Tân yn flaenorol.

Terfyn £5m Banciau

Barclays, HSBC, Lloyds TSB, Cheltenham & Gloucester, National Westminster, Royal Bank of Scotland, Abbey, Halifax a'r Bank of Scotland, Alliance & Leicester, Bank of Ireland, Allied Irish Bank, Northern Rock, Bradford & Bingley, Anglo Irish Bank, Woolwich, Hbos, Bank of Butterfield, Close Brothers, Co-operative Bank, Credit Suisse, First Boston International, Merrill Lynch International Bank, Standard Life, Bank of New York Europe, Citibank, HFC Bank, Clydesdale, Standard Chartered, N M Rothschild, Schroeders, Singer & Friedlander, Morgan Grenfell, Bristol & West, First Active, Irish Permanent, Depfa Bank, IIB Bank a'r Ulster Bank.

Terfyn £5m Llywodraeth Ganol

Swyddfa Rheoli Dyled

Terfyn £2m Awdurdodau Lleol

Pob un ac eithrio'r rhai sy'n amodol ar derfynau treth y cyngor a phreseptau dan Ran 1 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992

Cymdeithasau Adeiladu terfyn £2m

Britannia, Chelsea, Cheshire, Derbyshire, Dunfermline, Leeds and Holbeck, Nationwide, Norwich and Peterborough, Portman, Skipton, Principality, Coventry a'r Yorkshire.